

LOVASSY LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

Lovassy-László-Gymnasium

Pedagógiai Program

Német népismeret helyi tanterv

A bevezetés tanéve: 2020/2021-es tanév
A bevezetés évfolyama: 9. évfolyam
Alkalmazott osztálytípusok: német nemzetiségi tagozat

2020.

NÉMET NÉPISMERET HELYI TANTERVE- 2020

Bevezetés

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhetnek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások és szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen két anyanyelv birtokában vannak. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények nem építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A tantárgy sajátosságából, hogy a család érték- és hagyománykövetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia, adódnak a célok és feladatok is.

A német nemzetiségi iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmóddal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés- és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és a médiáról.

A tanulók legyenek tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei különböző intézmények és szervezetek.

A német népismeret tantárgy tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy a mássággal szemben toleránsak és nyitottak legyenek, ami alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására.

A heti kötelező egy tanítási óra a gimnázium négy tanévén keresztül intenzív és alapos ismeretszerzést és képességfejlesztést tesz lehetővé. Az ismeretanyag más tantárgyakba való integrálása már nem lehetséges, de az azokhoz való kapcsolódást szem előtt kell tartani. A tartalmak magukban rejtik ennek lehetőségét.

A német népismeret tantárgy feladata – identitás- és értékközvetítés – hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet.

E kreatív és cselekvésközpontú feldolgozási formák (Freiarbeit, állomásokon való tanulás¹, múzeumpedagógiai foglalkozások, iskolai projektek) a tanulókat olyan tapasztalatokhoz segítik, amelyekre saját környezetükben már nem tehetnek szert.

¹ Egy nyitott oktatási módszer, amely a tanulók önellenőrzésén alapul (Stationenlernen).

A tantárgy a kulcskompetenciák fejlesztése során eléri, hogy a tanulók alkalmassá váljanak önálló projektek lebonyolítására.

A fentek alapján a Lovassy László Gimnáziumban törekszünk arra,

- a) hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknál a reális nemzetkép és nemzetiségkép,
- b) hogy a nemzetiségi élet különböző területeit elsősorban a régió példáin keresztül ismerjék meg, ezáltal a településhez, a régióhoz való kötődést is lehet erősíteni,
- c) hogy vegyenek részt a település nemzetiségi életében, és készüljenek fel arra is, hogy idővel ők töltsék be ezen szervezetek vezető tisztségeit,
- d) hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, és megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és kisebbségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi, illetve egyéb eszközeit.

Fontos, hogy a tanulók képessé váljanak a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára. Törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére. A tananyag egyes részleteinek differenciált, csoportmunkában való feldolgozása, a megszerzett információk megbeszélése az együttműködési képesség, a kommunikációs képesség fejlesztésének, a reális önértékelés kialakulásának fontos területei.

A munkaközösség célja és feladata, hogy a diákokokat felkészítse a középszintű érettségire, megismertesse a vizsga követelményeit. A tanuló ismerje meg a tantárgyhoz kapcsolódó szakkifejezéseket, legyen képes ezek megfelelő alkalmazására. Mivel az érettségi vizsga követelménye egy projekt munka elkészítése, ezért nagy hangsúlyt fektetünk mindegyik évfolyamon a tananyag projektorientált feldolgozására, az ehhez kapcsolódó technikák és módszerek megismerésére és adekvát alkalmazására.

A tantárgy érettségi vizsga jelenlegi leírását és követelményeit a 40/2002. (V.24.) OM. rendelet tartalmazza, amely megtalálható az iskola honlapján is.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret

A népismeret, az ének, az irodalom, a történelem, a földrajz tanulása során világossá válik, hogy mekkora előnyt jelent egyes tantárgyak német nyelven történő tanulása, a nyelv eszközként való használata. A tanuló pozitív visszajelzést kap a nyelv fontosságáról, családi, rokoni kapcsolatairól, valamint a megszerzett egyéb személyes tapasztalata révén kialakulhat benne egy erőteljesebb identitástudat, amely lépést jelent a kettős identitás felismerése és vállalása felé. A múlt embereinek példájából képessé válik a saját értékeinek, gyengéinek felismerésére, ill. az ezzel való bánásra.

Hon-és népismeret, valamint európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

A magyarországi németiség történelmének, kultúrájának megismerésével a tanulók a kisebbség tagjaként is meghatározhatják magukat. Megismerhetik a magyarországi németiség képviselőinek értékteremtő tevékenységét, a közös haza fejlődéséhez nyújtott hozzájárulásukat. A kettős identitástudat vállalásával, a többnyelvűség segítségével könnyebben megértik más nemzetek, más nemzetiségű polgárok problémáit. Megtapasztalhatják, hogy mit jelent európainak, magyarnak és magyarországi németnek lenni.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

A népismeret, a történelem tanulása során a tanulók megismerik az alapvető egyéni és kollektív jogokat, amelyek gyakorlására mind az iskolában, mind a lakóhelyen mód nyílik.

Gazdasági nevelés

A régi korok, családok életmódját megismerve össze lehet hasonlítani a régi és a mai kor értékrendjét, gazdasági viszonyait, gazdálkodását. Mit jelent/ett a vagyonosság régen és ma? Alkalom nyílik ezek kritikus összevetésére és önálló vélemény kialakítására.

Környezettudatosságra nevelés

A tantárgyak eszközeivel elő kell segíteni, hogy a környezettudatos gondolkodásmód erősödjön a tanulók körében. A régi korok bemutatásával (az egyén és a természet összhangja és kapcsolata) párhuzamosan rá kell mutatni a civilizációs ártalmak hatására, következményeire. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén. Meg kell mutatni a személyes felelősségen alapuló döntések hosszú távú hatását (pl. dohányzás; szelektív szemétyűjtés; energiafelhasználás mennyiségi összefüggéseinek áttekintése stb.).

A tanulás tanítása

Lehetőség van az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítésére; a csoportos tanulási technikák módszereinek alkalmazására; a gondolkodási kultúra fejlesztésére, az egész életen át tartó tanulás eszközeinek, módszereinek megismerésére. Tantárgyunkban sok lehetőség adódik a gondolkodási képességek, a rendszerezés, a tapasztalás, a következtetés, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindezek gyakorlati felhasználására. Kiemelt feladat a kreativitás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, a kritikai gondolkodás megerősítése, az érvek-ellenérvek ütköztetése.

Törekszünk arra, hogy a tanulók fokozatos önállóságra tegyenek szert a tanulás tervezésében, vegyenek részt a kedvező körülmények (külső feltételek) kialakításában. Ki kell alakítani a hatékony tanulási módszereket, technikákat, stratégiákat és a tanulás új helyszíneit. Ehhez szükséges az alapkészségek fejlesztése (értő olvasás, könyvtári és más információforrások használata), az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása, az egyéni, és csoportos tanulás módszereinek (projekt) megismerése, elsajátítása, a gondolkodási kultúra fejlesztése, az önművelés, az önálló ismeretszerzés igényének kibontakoztatása. El kell sajátítani az (órai) jegyzetelés, az adatgyűjtés, témafeldolgozás, forrásfelhasználás technikáját, az interneten való keresés stratégiáját.

A tanulás megszervezhető az iskolán kívül is. Tanulási színtér pl. a múzeum, a kiállító terem, a művészeti előadás színtere, de akár a "szabadtér" is. Az iskolában különösen nagy szerepe van a projekteknek, amelyet minden évfolyamon alkalmazunk.

A 9. Ny. évfolyamon magyar nyelven, a 9. 10. és 11. 12. évfolyamon német népismeret témakörből csinálnak német nyelven projektet.

Testi és lelki egészség

A tantárgy egyes témaköreiben a tanuló megismeri a múlt emberének életformáját, életmódját, egyéb aktivitásait, amelyet a természetre alapozott. Ezzel összevetve képes arra, hogy végiggondolja és alakítsa a saját egészségét, életformáját. Megismerkedik azokkal a régi szerekkel, gyógy módokkal, amelyek részben ma is elérhetők, felhasználhatók. A kiegyensúlyozott lelki egészség a jól beosztott, tartalmas életcél maga előtt látó embert jellemzi. Ezekre kap példát a múltból, amelyet megszívlevélve maga is jobban képes bánni a civilizációs és egyéb, korunkat jellemző ártalmakkal.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A tanuló mintát kap egy-egy téma megismerése kapcsán a családszervezés, gyermeknevelés, az emberi értékek és minden olyan a mai embert is érintő területre, amelyet majd felnőttként magának is be kell rendeznie, ki kell alakítania. Személyes példákat kap egy-egy projekt vagy interjú, ill. önálló előadás előkészítése és lebonyolítása során, amelyekből tanulhat, értelmezheti a maga számára - kész életutak rajzolódhatnak ki szeme előtt. Megtanulja a régi családi, nemi szerepeket. Megismer foglalkozásokat, a kétszemes és a szellemi munka értékét. Az átlagember és a magyarországi németiség történelmi és más nagy személyiségeinek példáján keresztül saját életpályájának megválasztására is lehetősége nyílik.

Belső kapcsolatok

1. A német népismeret általános témakörei:

A német népismeret az adott nemzetiség nyelvén és magyar nyelven nemzetiségenként meghatározott részletes fejlesztési feladatai a Nemzeti alaptanterv több műveltségi területéhez kapcsolódnak (Magyar nyelv és irodalom, Ember és társadalom, Ember és természet, Földünk és környezetünk, Életvitel és gyakorlat, Művészetek), azok tartalmához és szerkezetéhez igazodnak.

A német népismeret általános témakörei:

a) A nemzetiség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája

- nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat,
- vizuális kultúra (építészeti emlékek, képzőművészet, iparművészet, népművészet, filmművészet),
- ének-, zenei és táncművelés (zenei örökség, színház, tánc és játék),
- hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek,
- szociológiai és település-földrajzi ismeretek.

Ezen témakörök elsajátításában nagy szerepet játszanak a művészetek (ének, rajz, média), a magyar nyelv és irodalom és a német nyelv és irodalom tantárgy.

b) A nemzetiség történelemalkotó és kultúraformáló szerepe, civilizációja

- a nemzetiség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet, nyelvi (anya)országok történelmének, irodalmának korszakai; az anyanemzet, illetve a nyelvi (anya)országok földrajza,
- nevelés-oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor,
- a nemzetiségek más országokban élő csoportjai.

A fenti témakörök elsajátításához szükséges ismeretek egy részét irodalom- és nyelvvörákon, a történelem és a földrajz keretén belül is elmélyítik diákjaink.

c) Német és állampolgári jogok

- a nemzetiségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer,
- a nemzetiségek intézményrendszere,
- nemzetközi kapcsolatok.

Az irányelvek által megfogalmazott fenti egységek elsajátításában nagy szerepet játszik a történelem tantárgy.

A német népismeret önálló tantárgyként történő tanítása mellett szükséges, hogy tanórán kívüli tevékenységek formájában is - a nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján rendelkezésre álló időkereten belül – megjelenjen (mint pl. a szakkörök, a táborok, a

kirándulások, a népdal- és tánckörök, a játszóházak, a színjátszó körök, a zenekarok). Pedagógiailag kiemelt értékű a tárgyi és szellemi (néprajzi, népdal stb.) gyűjtőmunka, az alkotó tevékenység, az egyéni, illetve csoportos kutatás, projektmunka.

Külső kapcsolatok

A német népismeret jellegénél fogva sok külső kapcsolatot igénylő tantárgy. A tananyag könnyebb elsajátítása, a sikeres beiskolázás érdekében nagyon sok szervezettel, intézménnyel tartunk fenn kapcsolatot:

- a város és a megye német nemzetiségi oktatást folytató intézményeivel (Hriszto Botev Általános Iskola, Gyulaffy László Általános Iskola, Dózsa György Általános Iskola, Herend, Városlőd, Úrkút, Bakonyháza...)
- a nemzetiségi oktatást folytató középiskolákkal: Ezen belül továbbképzéseket, tapasztalatcseréket, közös rendezvényeket bonyolítunk le. Közös véleményt alakítunk ki egyes oktatáspolitikai kérdésekben.
- A nemzetiségi önkormányzatokkal, helyi, regionális és országos szinten
- A város és a környék falvainak lakosaival, szervezeteivel egy-egy projektnap kapcsán
- A különböző közművelődési és kulturális intézményekkel (levéltár, múzeum, színházak)
- Külföldi iskolákkal nemzetközi projektek keretében

Délutáni kínálatunk

Rendszeres szakkörként működik a nemzetiségi kamarakórus, amely heti rendszerességgel tart próbákat. Fellép a város és a környék rendezvényein, alkalmanként a külföldi partneriskolákban.

Fontos szerepet szánunk a német nemzetiségi OKTV-n való indulásnak, ezért szakköri foglalkozásokat tartunk.

A tagozat rendezvénynaptárában szereplő események előkészítését délutánonként végezzük (kiállítások, svábbál, projektek, szakkörök).

A tanulók értékelése

A témák feldolgozása során a szaktanár változatos módon, a tanulók életkori sajátosságaira is figyelemmel **folyamatosan ellenőriz, értékkel, és alkalmas időben osztályoz**. Az értékelésnél törekszünk a folyamatosságra, az időbeni egyenletességre.

A számonkérés formái: szóbeli és írásbeli felelet, házi dolgozat, témazáró dolgozat, a projektmunka értékelése.

A témazáró dolgozatra, vagy összegző számonkérésre kapott érdemjegy - a szaktanár előzetes bejelentése alapján - dupla súllyal számít bele az év végi érdemjegy kialakításába.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

Az oktatáshoz szükséges tankönyv nem áll rendelkezésre, ezért nem is tudunk elveket meghatározni. A tankönyv hiánya rendkívül sok egyéni kutatást, gyűjtést, rendszerezést, didaktizálást vár el a szaktanártól. Egyedüli segítséget a szakirodalom jelent. A tananyag

feldolgozása során a helyi és regionális értékek bemutatását tartjuk szem előtt, és az ezzel kapcsolatban megjelent szakirodalomból merítünk. Sok segédanyagot készítünk és bocsátunk tanulóink rendelkezésére.

A tantárgyi óraszámok, projektmunka

A tantárgyat 9. 10., 11. és 12. évfolyamon heti egy órában tanítjuk. A négy év során a tananyagra fordított óraszám a következő:

	óraszám	megjegyzés
9. NY évfolyam		Nyelvi előkészítő osztály, a német nyelv tantárgyban ismerkedhetnek a tanulók a tantárggyal kapcsolatos szókinccs egy részével.
9. évfolyam	36	Önálló tantárgy
10. évfolyam	36	Önálló tantárgy
11. évfolyam	36	Önálló tantárgy
12. évfolyam	30	Önálló tantárgy

Fontos elem a projektmunka, ami a mai pedagógiai gyakorlatban még nem terjedt el általánosan. Célunk, hogy az ismeretszerzés eme formáját is megismerjék a tanulók, - ezt a lépést az a tény is indokolja, hogy népismeret tantárgyból az írásbeli érettségi feladatot egy projektmunka helyettesíti.

A nemzetiségi osztályok a 9-12. évfolyamon egy iskolán kívüli tanítási napot töltenek el a projektmódszer begyakorlása céljából. Az időpontot az iskolai tanév rendjében előzetesen határozzuk meg. Az ezen a napon elkészített projektet egy későbbi időpontban bemutatják, prezentálják az iskolában. A projektmunka fontosságáról olvashatunk az iskola Pedagógia Programjában is. (4. 2. fejezet)

A projekt egy komplex terv, amelynek során egy adott időben egy definiált célt akarunk elérni, ehhez keressük az új eszközöket, utakat. Ez egyfajta tapasztalati, ezzel együtt felfedező (interdiszciplináris) tanulás is, amelynek fázisai a következők:

- A célok megfogalmazása
- A célok megvalósításához szükséges utak és módszerek megtalálása
- Anyaggyűjtés, információk, ismeretek gyűjtése
- A projekt kivitelezése
- Prezentáció
- Értékelés

A projektmunka keretén belül az alábbi munkamódszerek és kompetenciák kialakítására és fejlesztésére helyezünk hangsúlyt.

Tanulási-és munkatechnikák:

- Hogyan dolgozunk szövegekkel, grafikonokkal, stb.

- Tartalmak megértése és megítélése
- Szövegek alkotása
- Az eredmények bemutatása, prezentálása

Kreatív, alkotó módszerek:

- Mindenféle és fajta produktív, művészi alkotás (modell, collage, stb.)
- Technikai bemutatás, kivitelezés (video, ppt, stb.)

Szociális munkaformák:

- Kooperáció, munkamegosztás, munkafolyamatban a saját rész megtalálása, felelősség, kommunikációs készségek (előadói, feedback,) tárgyi kritika, kompromisszumkészség, problémamegoldó készség stb.

Egyszerű kutatási módszerek:

- Adatok, információk gyűjtése, interjú, kérdezéstechnika, kísérlet, kutatás, (mindez értékeléssel és dokumentációval együtt)

A helyi tanterv kerettantervi megfeleltethetősége

Jelen helyi tanterv az 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet alapján módosított 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet szerint az Oktatási Hivatal által 2020. tavaszán publikált kerettanterv alapján készült.

9-10. évfolyam

A rendelkezésre álló óraszámot az alábbi táblázat szerint használjuk fel. Tekintettel arra, hogy az említett tematikai egységek mindkét évfolyamon előfordulnak, a fejezet elején ebben a táblázatban mutatjuk be az órák felosztását.

Tematikai egységek	Javasolt órakeret	9. évfolyam	10. évfolyam
Személyes életvitel – Szociális kapcsolatok	8 óra	5	
Személyes életvitel – Társadalmi trendek, divatirányzatok	8 óra		6
Iskola, képzés és hivatás – Iskola és tanítás	5 óra	5	
Iskola, képzés és hivatás – Képzési utak és munkavállalás	8 óra	7	
Gazdaság, technika, környezet – Topográfiai tájékozódás	2 óra	4	
Társadalmi élet – Élet a faluban	8 óra	12	
Társadalmi élet – Lokális és globális étkezési kultúra	6 óra		9
Társadalmi élet – Ünnepek és ünnepnapok	6 óra		10
Kulturális élet, média – Irodalom	1 óra	3	
Politika és társadalom – Vándorlás és migráció	6 óra		11
Szabadon felhasználható	14 óra		
Összesen	72	36	36

9. évfolyam

Az egymással összefüggő képzési tartalmak a tanulókat egyre inkább arra ösztönzik, hogy összefüggéseket felismerjenek, értelmezzenek és komplexitásukban alkalmazzanak. A forráselemzésen és saját kutatómunkán alapuló önálló tanulás az általános műveltséget fejleszti. Tájékozódnak térben és időben, képesek vitában való részvételre.

Tematikai egység	Személyes életvitel – Szociális kapcsolatok	Órakeret 5 óra
Tanulási eredmények	A múlt és a jelen, az életmód kérdéseire kapcsolódó mérlegelő szemlélet fejlődése. A nyelvjárási szókinccs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulóknál alakuljon ki az igény az identitás kialakítására, vállalására. Alakuljon ki a másság megértése és elfogadása. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. Az írott és elektronikus média alapvető használata projektmunkák elkészítéséhez. Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről. Család értékrendje, normarendszer a múltban. A témához kapcsolódó közmondások, szólások, életbölcösségek.		
Fogalmak	Értékek, értékrend, generáció, hierarchia.	
Javasolt tevékenységek	Életbölcösség, közmondások gyűjtése, azok csoportosítása. Falvédőkön szereplő életbölcösségek kreatív feldolgozása. Falvédők szövegének és motívumainak aktualizálása. Graffiti készítése életbölcösségekből. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.	

Tematikai egység	Iskola, képzés és hivatás – Iskola és tanítás	Órakeret 5 óra
Tanulási eredmények	<p>Az iskola régen és ma tárgykörében ismeretek bővítése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. Iskola régen és ma. A magyarországi német iskolarendszer fejlődése, változása. Fraktúra.</p>	

Fogalmak	Elemi iskola, végzettség, nevelési módszer, rendszer.
Javasolt tevékenységek	<p>Szöveg információinak táblázatos összefoglalása. Kérdéssor összeállítása interjúhoz. Dominó: Iskola régen és ma. Transzformáció: fraktúra - irodalmi német nyelv. Névjegykártya készítése fraktúrában. Iskolamúzeum látogatása. Kiállítás berendezése, vezető szöveg megfogalmazása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>

Tematikai egység	Iskola, képzés és hivatás – Képzési utak és munkavállalás	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	Szakmák elsajátításának gyakorlata, jellemző foglalkozások régen. A pályaválasztás meghatározó elemeinek megismerése és összehasonlítása a mai helyzettel. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. A mesterség tanulásának lépései. Mesterségek: felhasznált nyersanyag, alkalmazott tevékenység és munkaeszköz, végtermék. Kötelezettségek és korlátok a szakmaválasztásnál.		
Fogalmak	Szakma, tanuló, legény, mester, mesterlevél, tipikus.	
Javasolt tevékenységek	Mesterlevelek értelmezése. Mesterségek alkalmassági tesztjét összeállítani. (Rajzos kritériumlista) Felmérés, diagram készítése a tanulók családneveivel, amelyek megegyeznek mesterség-elnevezésekkel. Autentikus fotók (www.museumdigital.hu) segítségével power point készítése mesterségek szerszámairól, termékeiről. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.	

Tematikai egység	Gazdaság, technika, környezet – Topográfiai tájékozódás	Órakeret 4 óra
Tanulási eredmények	<p>A németység településtörténete topográfiai vonatkozásainak elsajátítása.</p> <p>Térbeli és időbeli tájékozódás fejlődése.</p> <p>A nyelvjárási szókincs fejlődése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel.</p> <p>A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően.</p> <p>Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével.</p> <p>A betelepülő németek útvonalának ismerete az óhazától Magyarorszáig.</p> <p>Németek által lakott területek a betelepítéskor és ma.</p>		
Kulcsfogalmak	Gyülekezési hely, Ulmer Schachtel, útvonal, letelepedés.	
Javasolt tevékenységek	<p>Térképjelek értelmezése.</p> <p>Vaktérkép kiegészítése.</p> <p>Ulmer Schachtel-makett készítése.</p> <p>A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

Tematikai egység	Társadalmi élet – Élet a faluban	Órakeret 12 óra
Tanulási eredmények	<p>A falu településszerkezete és a földrajzi adottságai közötti összefüggések felismerése, valamint kihatásuk a gazdasági körülményekre.</p> <p>Az építkezés mechanizmusának és anyagainak megismerése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel.</p> <p>A nyelvjárási szókincs irányított bővítése.</p> <p>A szöveg (vagy annak egy bekezdése) lényegi információtartalmának megnevezése.</p> <p>A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően.</p> <p>Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével.</p> <p>A magyarországi német falu.</p> <p>A falu elhelyezkedése.</p> <p>Településformák és jellemzőik.</p> <p>A parasztház és annak építési módja.</p> <p>Dűlőnevek és a kialakulásukhoz vezető, hozzájuk fűződő történetek.</p> <p>Útszéli kereszttek, képoszlopok és történetük.</p>		
Fogalmak	<p>Utcás, völgyes és sakktábla alaprajzú falu, paraszti gazdálkodás, polgárosodás, hivatalos és ragadványnév, monda, legenda.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Német településnevek feltüntetése megyetérképen.</p> <p>Információk csoportosítása alakzatokba.</p> <p>Képleírás.</p> <p>Információk hozzárendelése címszavakhoz.</p> <p>Kakukktojás.</p> <p>Alaprajz kiegészítése.</p> <p>TOTO összeállítása a témához.</p> <p>Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában:</p> <p>https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view</p> <p>Dűlőnevek és eredetük kutatómunka alapján.</p> <p>Útszéli kereszttek és történetük felderítése interjúk segítségével.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p> <p>A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

Tematikai egység	Kulturális élet, média – Irodalom	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése; szövegértés fejlesztése.	
Tanulási eredmények	Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése; szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Az identitás fejlesztése. A tanulók ismerjék fel a nyelvtudás előnyeit és fontosságát saját maguk és népcsoportjuk számára. Alakuljon ki a másság megértése és elfogadása. Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. A magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai alkotásának megismerése, mondanivalójuk értelmezése. Magyarországi német szerzők lírai és epikai művei témák szerint: haza, nyelvhasználat. http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf</p>		
Fogalmak	Cím, tartalom, mondanivaló, identitás.	
Javasolt tevékenységek	Kreatív írás. Író-olvasó találkozó. Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Projekt: Egy magyarországi német író, költő életútjának, munkásságának bemutatása. Körözőlevél. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a tanév végén</p>	<p>A tanulók ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben. Ismerik a hagyományok jellegét, lényegét és eredetét, párhuzamot vonnak a múlt és jelen között. Vitákban a témához hozzászólnak. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit, források segítségével ok-okozati összefüggésekre következtetnek. A szöveg információit részleteiben megértik, interjút készítenek elő és lefolytatják az adatközlőkkel, saját gyűjtőmunkájuk eredményeit megfelelő módon prezentálják.</p>
--	--

Továbbhaladás feltételei:

- A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben,
- ismerik a német nemzetiségi hagyományok jellegét, lényegét és eredetét,
- értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit,
- a szöveg információit részleteiben megértik,
- interjút készítenek elő és lefolytatják az adatközlőkkel,
- saját gyűjtőmunkájuk eredményeit megfelelő módon prezentálják.

10. évfolyam

Tematikai egység	Személyes életvitel – Társadalmi trendek, divatirányzatok	Órakeret 6 óra
Tanulási eredmények	<p>A magyarországi németek népviseletének ismerete. A népviselet megváltozott szerepének felismertetése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni. A tanulók ismerjenek és alkalmazzanak különböző prezentációs formákat. Ismerkedjenek a projektkészítés lépéseivel és a korrekt forrásmegadás formájával. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése. Projektmunkák bemutatása írásban és szóban. Az írott és elektronikus média alapvető használata projektmunkák elkészítéséhez. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Népviselet korosztály és nem szerint. Hajviselet, lábbeli, kiegészítők. A népviselet gondozása: keményítés, tárolás. Népviselet területenként jellemzői.</p>		
Fogalmak	<p>Népviselet, népies viselet, autentikus, átörökítés, újjáélesztés, aktualizálás.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Projekt. Képgaléria. Folyamatábra. Film készítése a keményítés folyamatáról. Motívumok modernizálása. Beöltözés, divatbemutató kommentálással. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=1&tid=1&exhibition_view Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p>	

Tematikai egység	Társadalmi élet – Lokális és globális étkezési kultúra	Órakeret 9 óra
Tanulási eredmények	<p>A régi és mai étkezési szokások jellemzése, régi ételek a modern konyhában, „átmentett” főzési szokások.</p> <p>A nyelvjárási szókincs fejlődése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel.</p> <p>A nyelvjárási szókincs irányított bővítése.</p> <p>A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p> <p>A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően.</p> <p>Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével.</p> <p>Étkezési szokások jellemzői.</p> <p>Konyha és berendezési tárgyai, használati eszközök.</p> <p>Savanyítás.</p> <p>Hagyományos ételek a modern konyhában.</p>		
Fogalmak	Szénhidrát, zsír, zöldség, tűzhely, gépek, kézi eszköz, savanyítás, befőzés.	
Javasolt tevékenységek	<p>Egyéni és csoportos projektek kivitelezése.</p> <p>Egyéni gyűjtőmunka megadott szempontok alapján, tematikus kiállítás rendezése.</p> <p>Hiányos vázlat kiegészítése információs szöveg alapján.</p> <p>Receptek lépéseinek helyes sorrendbe helyezése.</p> <p>Kelt tészta fajtái, jellemzőinek csoportosítása megadott süteményekhez.</p> <p>Savanyítás folyamatának lépései fotók, rajzok alapján.</p> <p>Szókereső. Összetett szavak képzése során konyhai eszközök megnevezéséhez jutni.</p> <p>Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések párosítása.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p> <p>A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

Tematikai egység	Társadalmi élet – Ünnepek és ünnepnapok	Órakeret 10 óra
Tanulási eredmények	<p>Összefüggések felismerése a hagyományok jellege, lényege és eredete között (advent, karácsony, húsvét, farsang, fonó).</p> <p>A nyelvjárási szókincs fejlődése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel.</p> <p>A nyelvjárási szókincs irányított bővítése.</p> <p>A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p> <p>A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően.</p> <p>Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével.</p> <p>Az egyházi év ünnepei: bibliai háttér, szokásrendszer. Karácsony. Húsvét. Úrnapja.</p>		
Fogalmak	Bibliai háttér, társadalmi élet, házi oltár, néphit.	
Javasolt tevékenységek	<p>Egyházi év sematikus ábráján az ünnepek jelölése a megfelelő liturgiai színekkel.</p> <p>Katolikus és evangélikus egyházi év ünnepeinek táblázatos összehasonlítása.</p> <p>A bibliai háttér alapján az ünnepre és a dátumra következtetni.</p> <p>Az egyházi év képes naptárját összeállítani.</p> <p>Kész projektleírás alapján a projekt lépéseinek meghatározása.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p> <p>A téma összefoglalása gondolatábrák alapján.</p>	

Tematikai egység	Politika és társadalom – Vándorlás és migráció	Órakeret 11 óra
Tanulási eredmények	<p>A magyar-német kapcsolatok formáinak rendszerezése a kora középkortól a 18. századig. Képi és szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Adott témában összefüggések felismerése és értelmezése részben önállóan. Önálló vélemény megfogalmazása a nemzetiség sorsfordulóival kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, címszavak segítségével összefüggően. Források (nyomtatott, szóbeli, média) olvasása és értelmezése az adott témában, szóbeli órai prezentáció, beszélgetésben aktív részvétel. Beszélgetés a korosztálynak megfelelő szinten a nemzetiség témaköreiről. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információk egymástól való elkülönítése a feladat elvárásainak megfelelően. Tájékozódás az időben nyomtatott és elektronikus ismeretforrások segítségével. Korai magyar német kapcsolatok (11–12. század). Városok, polgárok, bányászok a 14–15. században. Betelepítés a 18. században.</p>		
Fogalmak	Uralkodó, betelepítési politika, tudatosság, gazdasági és politikai összefüggés.	
Javasolt tevékenységek	<p>Történelmi események elhelyezése időszalagon. Ismeretek összefoglalása. Ígéretes és nehézségek ütköztetése. Állomásokon történő tanulás. Önálló kutatómunka: betelepítési emlékművek az országban. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanulók ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben. Ismerik a hagyományok jellegét, lényegét és eredetét, párhuzamot vonnak a múlt és jelen között. Vitákban a témához hozzászólnak. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit, források segítségével ok-okozati összefüggésekre következtetnek. A szöveg információit részleteiben megértik, interjút készítenek elő és lefolytatják az adatközlőkkel, saját gyűjtőmunkájuk eredményeit megfelelő módon prezentálják.</p>
--	--

Továbbhaladás feltételei:

- A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben,
- ismerik a német nemzetiségi hagyományok jellegét, lényegét és eredetét,
- párhuzamot vonnak a múlt és jelen között, vitákban a témához hozzászólnak,
- értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit,
- források segítségével ok-okozati összefüggésekre következtetnek,
- a szöveg információit részleteiben megértik,
- interjút készítenek elő és lefolytatják az adatközlőkkel,
- saját gyűjtőmunkájuk eredményeit megfelelő módon prezentálják.

11–12. évfolyam

E két évfolyam az eddig nyert ismeretek elmélyítésére, rendszerezésére szolgál. A tanulók jó kommunikációs képességgel és differenciált nyelvi eszközökkel fejezik ki mondanivalójukat. A szakasz célja, hogy a tanulók elérkezzenek a hovatartozás tudatos vállalásának szintjére, rendelkezzenek a konfliktuskezelés és problémamegoldás képességével.

A rendelkezésre álló óraszámot az alábbi táblázat szerint használjuk fel. Tekintettel arra, hogy az említett tematikai egységek mindkét évfolyamon előfordulnak, a fejezet elején ebben a táblázatban mutatjuk be az órák felosztását.

Tematikai egységek	Javasolt órakeret	11. évfolyam	12. évfolyam
Társadalmi élet – Integráció és identitás	2	3	
Társadalmi élet – Változó hagyományok	8	10	
Gazdaság, technika, környezet – Társadalmi formák változása	8	10	
Politika és társadalom – Nemzetiségpolitika	9		9
Politika és társadalom – Vándorlás és migráció	8		8
Kulturális élet és média – A média társadalmi hatása	2	2	
Kulturális élet, média – Irodalom	4	4	
Német nyelv – A német nyelv megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	8		8
Projektmunka	10	7	5
Szabadon felhasználható	7		
összesen	66	36	30

11. évfolyam

Tematikai egység	Társadalmi élet – Integráció és identitás	Órakeret 3 óra
Tanulási eredmények	Az identitás fogalmának értelmezése és megjelenési formáinak megismertetése. Az identitástudat erősítése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai. A tanulók ismerjék a nyelvtudásban és a népcsoporthoz való tartozásban rejlő lehetőségeket és ezzel kapcsolatos kötelességeiket. Nemzetiségi témákról folyó beszélgetésben való aktív részvétel. Interjúkészítés aktuális kérdésekről. Magyarországi német sztereotípiák. Tanulók identitásképe.		
Fogalmak	Azonosulás, elhatárolódás, tolerancia, konfliktus, konfliktuskezelés.	
Javasolt tevékenységek	Az „identitás” fogalmának értelmezése szakirodalom alapján. Beszélgetés a tanulókkal hovatarozásukról. Nemzetiségi hitvallás megfogalmazása. Kérdőív összeállítása és felmérés készítése a leggyakoribb sztereotípiákhoz. Comic készítése a magyarországi német sztereotípiákról. A témában megadott szempontok alapján interjú készítése. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.	

Tematikai egység	Társadalmi élet – Változó hagyományok	Órakeret 10 óra
Tanulási eredmények	<p>Az emberi élet fordulópontjaihoz kötődő hagyományok (születés, lakodalom, halál) és a vele kapcsolatos népszokások háttérének feltárása. Népi hiedelemvilág az emberi élet fordulópontjain. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban. Önálló véleményalkotás. Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség az életmód témaköreinek kérdéseiben. A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mindmap-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni. A tanulók dolgozzanak fel egy szabadon választott témát önálló projekt formájában. Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése. A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása. Az emberi élet állomásaihoz kapcsolódó szokások. Hiedelemvilág: születés, lakodalom, halál, egyházi év, paraszti év. Revitalizáció lehetőségei, formái.</p>		
Fogalmak	Rontás, rontás elhárítása, jövendölés.	
Javasolt tevékenységek	<p>Időjósító naptár összeállítása. Időjósítások csoportosítása gabonához, szénához, borhoz. Rajzos gazdasági határidőnapló értelmezése. Időjósító – cartoon rajzolása. Napló vezetése javasasszony tevékenységéről. Önállóan interjú készítése és feldolgozása. Népszokások és hiedelmek dramatizálása kiscsoportokban. A témában megadott szempontok alapján interjú készítése. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. Tematikus anyagok feldolgozása csoportmunkában. https://hu.museum-digital.de/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=85&tid=85&ver=standalone&exhibition_view= https://www.youtube.com/watch?v=p93PCS-Jfhk&t=115s https://www.youtube.com/watch?v=5KiZDUwanKc&t=21s</p>	

Tematikai egység	Gazdaság, technika, környezet – Társadalmi formák változása	Órakeret 10 óra
Tanulási eredmények	<p>Az önellátás és a gazdálkodás szükségszerűségének és összefüggéseinek felismerése.</p> <p>Ok-okozati gondolkodás, elemzőképesség fejlődése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a népművészet érintő témákban.</p> <p>Önálló véleményalkotás. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése.</p> <p>A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása.</p> <p>A paraszti év.</p> <p>Nemek szerint munkamegosztás a ház körül és a földeken a négy évszakban.</p> <p>Betakarítás: aratás, szüret.</p> <p>Önellátás a családokban ma.</p> <p>A témához kapcsolódó hiedelemvilág.</p> <p>A globalizáció hatása a magyarországi németek hagyományos életformájára.</p>		
Fogalmak	Gazdálkodás, tervezés, piac, értékesítés, értékvesztés, érdek.	
Javasolt tevékenységek	<p>Aratókoszorú készítése.</p> <p>Egyedi szakácskönyv, receptfüzet összeállítása.</p> <p>Szüreti felvonulás dramatizálása.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p> <p>A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p> <p>Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában:</p> <p>https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view</p> <p>A népi hiedelemvilág megjelenése a globalizáció korában –kutatómunka.</p>	

Tematikai egység	Kulturális élet és média – A média társadalmi hatása	Órakeret 2 óra
Tanulási eredmények	<p>A magyarországi német nemzetiség médiában való megjelenési formáinak megismerése. Mérlegelő gondolkodás, médiatudatosság fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A népcsoport intézményei, azok honlapjairól információk gyűjtése. Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak megfelelően. Beszámoló a németiség kulturális és politikai eseményeiről. Interjúkészítés aktuális kérdésekről. Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége. Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.</p>		
Fogalmak	Adásidő, nyomtatott sajtó, internetes portál.	
Javasolt tevékenységek	<p>Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Műsor, ill. médiaajánlás összeállítása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. https://www.sulinet.hu/oroksegtar/hu https://hu.museum-digital.org/index.php?t=collection http://lehrpfad.hu/</p>	

Tematikai egység	Kulturális élet, média – Irodalom	Órakeret 4 óra
Tanulási eredmények	Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése. A művek tartalmának párhuzamba állítása a népcsoport sorsfordulóival. Szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése.</p> <p>A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása.</p> <p>A történelmi sorsfordulókkal és a nemzetiség mai helyzetére vonatkozó ismeretekkel kapcsolatos időbeli tájékozódás.</p> <p>Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak megfelelően.</p> <p>A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai.</p> <p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.</p> <p>Önálló véleményalkotás.</p> <p>Magyarországi német szerzők lírai és epikai művei témák szerint: haza, nyelvhasználat; a népcsoport sorsfordulópontjai, jövőkép http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf</p>		
Fogalmak	Mondanivaló, identitás, sorsforduló, asszimiláció.	
Javasolt tevékenységek	Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Projekt: Magyarországi német irodalom <i>vizsgálata haza, nyelvhasználat, nyelvvesztés, identitás, jövőkép</i> szimbólumok tükrében.	

Tematikai egység	Projektmunka	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Saját gyűjtőmunka eredményeinek prezentálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önálló projekt munkák elkészítésének elsajátíttatása.	

Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A projektkészítés lépéseinek elsajátítása, gyakorlása: szabad témaválasztás, projekt-előkészítés, projektleírás, szakirodalmi hivatkozás megjelölése, prezentáció.</p> <p>Önálló kutatómunka az érettségi vizsga témakörei kapcsán.</p> <p>Prezentációs technikák önálló kiválasztása és alkalmazása.</p> <p>Szakirodalom önálló feldolgozása, a jegyzetelés, lényegkiemelés alkalmazása. A szakirodalmi hivatkozások jelölésének alkalmazása. Önálló projektprezentáció.</p>	<p><i>Valamennyi tantárgy:</i> ismeretek és módszertani tudás.</p>

Kulcsfogalmak	Gyűjtés, rendszerezés, lábjegyzet, lényegkiemelés, dokumentálás, prezentáció.
----------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanulók ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben. Megadott szempontok alapján interjú készítének. Vitákban pro és kontra érvelnek. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit és a szemtanúk beszámolóit. Önállóan projektet kiviteleznek.
---	--

A továbbhaladás feltételei

- A tanulók alapos ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben,
- ismerik a német nemzetiségi hagyományok jellegét, lényegét és eredetét,
- megadott szempontok alapján interjú készítének,
- párhuzamot vonnak a múlt és jelen között, vitákban állást foglalnak,
- értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit és a szemtanúk beszámolóit,
- források és adatközlők segítségével ok-okozati összefüggésekre következtetnek,
- projektet terveznek és kiviteleznek.

12. évfolyam

Tematikai egység	Politika és társadalom – Nemzetiségpolitika	Órakeret 9 óra
Tanulási eredmények	<p>A hazai nemzetiségek jogai törvényi háttérének ismerete, annak elemző szemlélete.</p> <p>A hazai németiség nemzetközi kapcsolatainak és szerepének ismerete, elemző bemutatása a múltban és jelenben.</p> <p>Felkészítés a népcsoport jövőképeinek alakításában való tudatos szerepvállalásra.</p> <p>Az ifjúsági szervezetek munkájának megismerése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.</p> <p>Önálló véleményalkotás.</p> <p>Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség múltjáról és jelenéről, az életmód, a kultúra és a politika témaköreinek vitás kérdéseiben. Az identitás tudatossá válásának fejlesztése.</p> <p>A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai.</p> <p>Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>A népcsoport helyzetének elemzése a történelem során és a mai helyzet kapcsán különböző adatok és ismeretforrások tükrében (népszámlálási adatok, sajtó, internet).</p> <p>A magyarországi németek jogai és kötelezettségei.</p> <p>Érdekképviselet, intézmények, szervezet.</p> <p>Választások.</p> <p>A magyarországi németek külföldi kapcsolatai.</p> <p>Egyesületek, civil szervezetek.</p> <p>Aktuális problémák: asszimiláció, nyelvhasználat, iskolarendszer, népszámlálási adatok.</p>		
Fogalmak	Törvény, autonómia, önkormányzatiság, közgyűlés, ifjúsági közösség, nemzetköziség.	
Javasolt tevékenységek	<p>Választások - domino.</p> <p>Népszámlálási adatok elemzése.</p> <p>Önállóan interjúk készítése és feldolgozása.</p> <p>A témában megadott szempontok alapján interjú készítése.</p> <p>Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p> <p>A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.</p>	

Tematikai egység	Politika és társadalom – Vándorlás és migráció	Órakeret 8 óra
Tanulási eredmények	<p>A németek kitelepítésének és elhurcolásának történelmi háttere, annak okai és kihatása a népcsoport mai helyzetére: a téma objektív és elemző értékelése.</p> <p>Képi és szöveges források feldolgozása.</p> <p>Források elemzése.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Összefüggések felismerése és feltárása a németiséget érintő témákban.</p> <p>Önálló véleményalkotás.</p> <p>Önálló vélemény kialakítása a német nemzetiség múltjáról és jelenéről és a politika témaköreinek vitás kérdéseiben.</p> <p>A hazai németiség történelmének és jelenének feldolgozása értelmező forráselemzés során.</p> <p>Szemtanúk tudósításainak értelmezése.</p> <p>Történelmi összefüggések megértése.</p> <p>Az elhurcolás és kitelepítés.</p> <p>Források, történelmi írások elemzése során az ok-okozati viszonyok feltárása.</p> <p>Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége.</p> <p>A tanulók legyenek képesek önállóan egy témához mind map-et, vázlatot készíteni, önállóan és összefüggően a témáról beszélni.</p> <p>A történelmi sorsfordulókkal és a nemzetiség mai helyzetére vonatkozó ismeretekkel kapcsolatos időbeli tájékozódás.</p> <p>A népcsoport helyzetének elemzése a történelem során és a mai helyzet kapcsán különböző adatok és ismeretforrások tükrében (népszámlálási adatok, sajtó, internet).</p> <p>Komplex szöveg információtartalmának és/vagy egy bekezdésének lényegi elemeinek megnevezése.</p> <p>A szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása.</p>		
Fogalmak	Kitelepítés, elhurcolás, deportálás, vagyonelkobzás, meghurcolás.	
Javasolt tevékenységek	<p>Ok és okozati összefüggések feltárása emberi sorsok bemutatásán keresztül.</p> <p>Kortanúkkal interjúk készítése és feldolgozása.</p> <p>Önálló vélemény érvekkel történő alátámasztása.</p> <p>Naplóírás korhű források alapján.</p> <p>Dokumentumfilmek megtekintése.</p> <p>Kiállítások látogatása.</p> <p>Önálló kutatómunka: Malenkij robot, ill. kitelepítési emlékművek az országban.</p>	

Tematikai egység	Német nyelv – A német nyelv megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata		Órakeret 8 óra
Témakör	Német nyelv–A német nyelv megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	Javasolt óraszám: 7	
Tanulási eredmények	<p>Nyelvjárás, irodalmi nyelv közötti kapcsolat felismerése, értelmezése.</p> <p>A nyelvi identitás erősödése, írott és hallott szöveg értésének fejlődése.</p> <p>A nyelvjárási szókincs fejlődése.</p> <p>Szöveges források feldolgozása.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>		
Fejlesztési feladatok/Ismeretek			
<p>A német nyelv megjelenési formái: nyelvjárás és irodalmi nyelv, nyelvhasználat.</p> <p>A nyelv és identitás összefüggéseinek felismerése.</p> <p>A tanulókat foglalkoztassák olyan kérdések, mint gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, nemzetiségpolitikai vonatkozásai.</p> <p>A tanulók ismerjék a nyelvtudásban és a népcsoporthoz való tartozásban rejlő lehetőségeket és ezzel kapcsolatos kötelességeiket.</p> <p>Legyen jellemző a tolerancia, alakuljon ki a problémamegoldás képessége.</p> <p>Összefüggő nyelvjárási szöveg áttűtetése az irodalmi német nyelvbe irányítással.</p> <p>Nyelvi változatok német nyelvterületeken és azok magyarországi megfelelői.</p> <p>A nyelv szerepe: anyanyelv, kétnyelvűség.</p> <p>A nyelv és identitás összefüggéseinek felismerése.</p> <p>Kétnyelvűség a családban, iskolarendszerben.</p> <p>Nyelvvesztés tematizálása irodalmi művekben.</p>			
Fogalmak	Anyanyelv, másodnyelv, idegen nyelv, irodalmi nyelv, nyelvjárás, nyelvváltozat, kevert nyelvjárás, kiegyenlítődés.		
Javasolt tevékenységek	<p>A nyelvjárások jövőjének kérdéséről beszélgetés: érvek-ellenérvek.</p> <p>A magyarországi német irodalom néhány művének értelmezése az „identitás”, „múlt-jövő” témakörökben.</p> <p>Hallás utáni szövegértés nyelvjárási szövegnél.</p> <p>Nyelvjárási szöveg transzformálása irodalmi nyelvre, néhány sajátosság, nyelvi jelenség magyarázata.</p>		

Tematikai egység	Projektmunka	Órakeret 5 óra
Tanulási eredmények	Önálló projektmunka elkészítése. Önálló projektprezentáció. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Saját és idegen szövegek megtervezése és előadása a szövegfajtának és a szándékolt hatásnak megfelelően. Egy szabadon választott téma feldolgozása önálló projekt formájában. A projektkészítés lépéseinek elsajátítása, gyakorlása: szabad témaválasztás, projekt-előkészítés, projektleírás, szakirodalmi hivatkozás megjelölése, prezentáció. Prezentációs technikák önálló kiválasztása és alkalmazása. Szakirodalom önálló feldolgozása, a jegyzetelés, lényegkiemelés alkalmazása. A szakirodalmi hivatkozások jelölésének alkalmazása.		
Fogalmak	Gyűjtés, rendszerezés, lábjegyzet, lényegkiemelés, dokumentálás, prezentáció.	
Javasolt tevékenységek	Önálló kutatómunka az érettségi vizsga témakörei kapcsán. Egy szabadon választott téma feldolgozása önálló projekt formájában.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanulók ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben. Megadott szempontok alapján interjút készítenek. Vitákban pro és kontra érvelnek. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit és a szemtanúk beszámolóit. Önállóan projektet kiviteleznek.
---	--

A továbbhaladás feltételei:

- A tanulók alapos ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben,
- ismerik a német nemzetiségi hagyományok jellegét, lényegét és eredetét,
- megadott szempontok alapján interjút készítenek,
- párhuzamot vonnak a múlt és jelen között. Vitákban pro és kontra érvelnek,
- értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit és a szemtanúk beszámolóit,
- források és adatközlők segítségével ok-okozati összefüggésekre következtetnek,
- önállóan képesek egy projekt kivitelezésére.